

Fravær

Christian Kampmann

1 Ferien havde været så enerverende, at han vendte tilbage forberedt på åbent brud ved det mindste skaberi fra hendes kant. Lidt efter lidt fik han imidlertid tro på, at det hele nok skulle gå. Efter den forjagede sommer gjorde det rent ud sagt vel at glide ind i dagenes, ugenes kendte rytme. De unge, der påvirket af lediggang havde ladet hende forkæle sig og opmuntre deres
5 selvoptagne pjank, genvandt den selvstændighed, man åbenbart ikke kunne tage for givet: Kaj og Hanne rejste på en god, lang weekend, og det var velundt, så aktivt som Kaj tog del i firmaets marketing; lille Jette-Merete ventede en glædelig begivenhed. Hvad hans kone angik, så blev hendes fremfærd betydeligt mindre problematisk, end overgangen fra hendes selvbestaltede sommertravlhed havde ladet formode; hun var måske lidt åndsfraværende, men bortset fra en
10 noget opfarende reaktion på en i al venskabelighed henkastet bemærkning om et par strømper uheldige nuance, artede hun sig ganske udmærket. Naturligvis gjorde han sit til at skabe en god stemning mellem dem: spurgte om både det ene og det andet. Selv samlivets mere intime problemer løste han, uden at hun vidst mærkede bestræbelsernes omfang. Problemet var dette: formentlig var hun af den overbevisning, at hendes med alderen noget nedbrudte legemskvalitet
15 bød ham imod. Hun tog fejl: det besværlige, der et par gange sågar havde sat ham ude af stand til at fuldbyrde, hvad han havde begyndt, var de talrige mentale komplikationer, hun påførte sagen, følelsesmæssige krav, som hans principielle modvilje ved usand tale og ethvert kompromis forbød ham at imødekomme. Men oftest løste han da problemet. I tilgift fik han en vinter af en sjælden skønhed: krystaldage med klare farver og sprøde lyde. Skønt bøger og musik fortsat optog ham, fandt han dybest behag ved at vandre omkring i den skarpe luft og fornemme sin krops afslappede fylde. Han var, måtte han indrømme, en lykkelig mand, ikke mindst ved udsigten til, at de for første gang, siden deres første barns fødsel, skulle tilbringe sommeren i fredfyldt ensomhed.

Kun lidt efter lidt – man er jo så godtroende – opdagede hun, hvordan de rottede sig sammen.
25 Først var der det med strømperne. Dernæst afslørede det, at Kaj og Hanne, hendes egen søn og svigerdatter, havde sneget sig til en weekend i Jylland og ladet det stakkels barn i stikken hos Hannes mor. Så fik hun ad omveje vished om, at Jette-Merete, hendes egen datter, ventede sig, og den myge forespørgsel om motivering for at holde hende, deres egen mor og svigermor, udenfor, blev opfattet og gendrevet som en anklage. Så fandt hun ud af Jørgens udflugter, han,
30 hendes egen mand. Disse kendsgerninger skar hver morgen, alt for tidligt, gennem de mindste gardinsprækker, angreb med hvert togs nøgne hvin, med gadetraffikkens syge hosten. Denne vinter var i det hele taget sjældent hjerteløs: lyset afribbede alt formildende; fremhævede de skidne sneknolde, der blev liggende på fortovene, revnerne i alle huse, det skræmmende refleks af hendes ansigt. Skønt hun straks stod op og foretog sig et eller andet, blev hun hver dag
35 indfanget af situationer, hvor en venten var uundgåelig; hvad skulle hun kunne foretage sig i elevatorer, i taxaer, eller når hun, egentlig mod sin vilje, strandede foran en af sine akvareller, hvis motiver for hvert år tegnedes fortsat blegere? En venten var uundgåelig, og det, hun med travlheden våben havde holdt tilbage, kastede sig nu over hende. Mindet om sidste sommer var hendes eneste modværge, der tit ikke slog til, for hvad hjalp det, hun havde slidt for dem,
40 når ingen af dem havde i sinde at yde spor til gengæld. Jeg forlanger jo så lidt. Jørgen, hendes egen mand, kom senere og senere hjem fra kontoret, i weekenderne var han ude af huset, før hun havde fået tøj på. Han vil bilde mig ind, han går ture. Ganske vist ville han stadig have hende (man er jo også en del mere attraktiv end flertallet af jævnaldrende kvinder) men hun stolede

ikke på hans oprigtighed; når hun i forbifarten i en rude så sit ansigts farvepletter, knolde og
45 hulninger, skræmtes hun af anelser, som togene bekræftede skrigende regelmæssigt: han gør det
for husfredens skyld. Ganske vist sagde han ømme ting til hende, men der var immervæk det
med strømperne. Omsider lod vinteren til at være forbi, hun begyndte at planlægge sommeren,
da deres komplot mod hende blev afsløret i sit fulde omfang: Kaj og Hanne havde, selvfølgelig
50 de lige op i ansigtet på hende. Ikke nok med det: Jette-Merete og hendes Victor meddelte, at
de skulle på biltur, skønt Jette-Merete var i femte måned. Men ikke nok med det: Jørgen, der
jo uomtvisteligt var hendes egen mand, lod ikke til at være spor oprørt, var nærmest lettet. Han
svigtede hende så totalt, som overhovedet muligt.

”Hvorfor er du så rastløs?”

55 ”Jeg gør rent.”

”Det gjorde du jo i går.”

”Du er altså ligeglad, om vi vokser til i skidt.”

”Slap nu af, ikke. Vi er på ferie.”

”Du svigtede mig.”

60 Han gik en tur, der varede hele eftermiddagen. Hun arbejdede sig metodisk gennem hele
sommerhuset.

”Hvad mente du egentlig med, at jeg havde svigtet dig,” sagde han ved desserten.

”Du forstår mig ikke.”

”Så synes jeg, du skulle indvie mig i noget af det uudgrundelige.”

65 ”Jeg går ud og vasker op.”

Ved kaffen udbrød hun: ”Du kunne godt have talt med dem.”

”Ja, jeg *er* virkelig bange for, jeg ikke helt forstår dig.”

”Du kunne have fortalt dem, hvor meget det betød for mig, at de kom herop i ferien.”

”Det gjorde du jo selv.”

70 Han gik en lang, smuk aftentur og fandt hende siddende ubeskæftiget i det tusmørke køkken.
”Vi tager et par dage til byen, så du rigtig kan få besøgt dr. Grytz,” sagde han og rørte ved
hende.

”Der er ikke det.”

”Jamen, lille ven, hvis nu en indsprøjtning eller er par piller kan -”

75 ”Jeg siger jo, det ikke er det.”

”Hvad med en bid natmad, man bliver sgu så sulten.”

”Jeg går i seng. Når du bare lader være med at krumme på gulvet ...”

Hun lå med lukkede øjne. Han var ellers ret oplagt. Da han havde slukket, og var kommet
i seng på den anden side af det fælles natbord, tændte hun og hoppede ud på gulvet mellem
80 sengene.

”Du skal i hvert fald ikke tro, du kan tillade dig at sige, mine ben er tykke,” råbte hun.

”Hvor er vi *nu* henne, skat?”

”Du ved så udmærket godt, hvad jeg mener.”

”Nej, tænk, det gør jeg faktisk ikke.”

85 ”Her købte jeg et par strømper udelukkende for at glæde dig, og så sagde du, lige op i ansigt-
tet på mig, Gud, hvor har du fede ben, sagde du.”

”Åh, *det*. Jeg tillod mig at udtrykke, at strømper i den pågældende nuance eventuelt kunne få
ben til at se kraftigere ud, end godt var. God nat, min ven, *sov* godt.”

”Næ, du kan tro, det er løgn. Nu kan jeg ikke sove.”

90 Det kunne han. Det skænderi, hun lagde op til, kunne nemt trække ud i over en time, hvor-

imod et rask knald kunne ordnes på den halve tid. Han puffede hende lempeligt ned på hendes seng og slukkede. Støttende med venstre bens knæ i sengen og højre bens fod på gulvet manøvrerede han hende ind midt på madrassen, hvorpå han skubbede hendes natkjole op til stykket mellem navlen og brysterne. Hans hånd kilede sig ind mellem hendes lår, spredte dem, 95 gnubbede lidt henover skødet, førend han trådte ud på gulvet mellem sengene og afførte sig sine pyjamasbukser. Den kølige luft strammede huden over balderne, skubbede organet den sidste tak i vejret. Knælende over hende kærnedede han med en, dernæst to fingre, indtil hendes åbning var blød og fugtig. Så gik han ind i hende, idet han kyssede hende let på panden. Han kvalte et ræb. ”Du,” sagde hun. Han brummede. For hvert stød trak han sig næsten ud af hende, af og til 100 fortsatte han bevægelsen med kun lemmets yderste spids, hvilket fik hende til at knuge armene om hans ryg og tvinge ham dybere ind igen. Sådan gik fem-syv minutter, i løbet af hvilke han var bevidst, hvor underordnet hendes udseende var for nydelsen. Han var skam fuldt tilfreds, når først pikken var inde og i gang. Han holdt en lille pause og klappede hendes kind. Han overvejede diverse narrestreger, men besindede sig på grund af den tiltagende søvnighed. Han begyndte 105 på ny, denne gang med hidsigere stød, indtil han mærkede, at hun var med ham. Så gav han los. Udløsningen var usædvanlig god. ”Var det godt?” sagde han. ”Det var meget godt,” sagde hun. ”Du siger aldrig mere noget til mig,” sagde hun lidt efter. Det tidsspildende skænderi var dog afværget. Som ventet, faldt hun straks i søvn. Han lå og håbede på tørvejr, så han kunne slå høet.

Morgenmad i haven. Pludselig sagde hun: ”Du svigtede, så kan du sige, hvad du vil.”

110 ”Jamen, hvad kunne *jeg* dog gøre?”

”Det ved *jeg* da ikke. *Et* eller andet skulle du jo nok kunne have været mand for.”

”*De* trænger sgu også til lidt fred,” sagde han og forsøgte at klappe hendes kind. Hun rykkede hovedet til side og gjorde en håndbevægelse, som tjattede hun en flue væk.

Han gnuffede en krydder i sig. Sidste sommer fik man ikke en fod til jorden, så balstyrig var 115 hun med sin evindelige varten de unge op.

”*I fred*,” fnyste hun. ”Kaj og Jette-Merete vil i hvert fald helst være sammen med mig ... med os.”

”Jeg skal give det høje græs en omgang med leen,” sagde han fjernt venligt og glædede sig til de afskårne strås døsige luge.

120 Hun børstede et stykke krydder på havebordet ned i sin krummede hånd og gik med næven knyttet om det ind i køkkenet, hvor hun åbnede skabet under vasken og myndigt fejede den irriterende madrest ned i skarnposen. Hun knaldede skabsdøren til. I dagligstuen rystede hun sofapuderne og rettede adskillige uregelmæssigheder i gardinernes måde at folde på, samt udradede gulvtæppefrynsernes indbyrdes misforhold.

125 Han sad på hug i solen og sugede kødet af stikkelsbær.

Kosten hvirvlede støvet op. Hun nøs og indstillede fejningen. Kiggede omkring i udhuset. Jeg burde smide det hele væk. Så fik kun øje på æsken.

Jeg havde glemt den. Jo, jeg havde. Hun vristede låget af: det, der dengang havde været systematisk, lå hulter til bulter; det blanke og let afskruelige var rustet fast; alt struttende indhold 130 var for længst tørret ind.

Hun satte sig på et eller andet, gav efter for en flimrende erindring om marker, der syntes at have bredt sig over de vagere ungdomsminder. Hvordan så han ud, dengang? Var det, han sagde, anderledes? Markerne, hvis bølgende felter hun havde malet, så godt hun nu kunne.

En ofte anet, men ikke indrømmet følelse af, at størsteparten af det, hun havde foretaget sig 135 siden hun opgav maleriet, var underordnet, tvang hende til at genoptage fejningen. Det blev da til et par billeder på forårsudstillingen. To billeder, hvis man absolut skal være nøjeregnende. Men han var uinteresseret, hans ros var uden overbevisning. Havde han endda kritiseret.

Hun lagde kosten fra sig. Nu, hun tænkte sig om, vidste hun meget vel, at kassen med hendes malegrejer stod der, hun vidste, nøjagtigt hvor. Ved at stoppe æsken med de ubrugelige gouachefarver ned på bunden, vandt hun en vis ret, syntes hun, til at rode op i kassens øvrige påmindelser om det uindfriede. Hun snuppede akvarelæsken og gik hurtigt ud i lyset. På vej ind i huset for at hente en blok så hun ham bagfra, men ryggen spændt af koncentration. Herredumildegud, noget så ligegyldigt som græs. Men han er nu meget sød.

Han så hende småløbe væk fra huset. Fornærmet igen? Han trak over til den nærmeste busk og pissede.

Let, det her bliver let at gå til; havet skal males lyseblåt, stranden sandfarvet og marehalmen ...? Nærmest marehalmsgrøn. Ja. Hun åbnede akvarelæsken og opdagede, at to farver manglede. Han har kuert mig. Ultramarin og kobolt, begge blå manglede. Knægtet min trang; mit talent var lille, men det var der; men nu skal der være løgn. Hastigt, så hun ikke skulle få tid til at fortryde, jog hun penslen ned i vandet, pressede mårhårene mod et af de runde farvefelter, tværede indædt rundt og trak så, uden tøven, en rød stribe horisontalt over papiret. Resten af havet havde hun i et ruf malet blegrødt. Da hun holdt blokken ud i strakt arm, ligegladd med, at den våde farve trak striber ned ad papiret, undredes hun: Har jeg hele tiden kunnet *det*?

"Hvor har du været? Hvorfor kommer du først nu?"

"Davs," sagde hun, og nu vidste han, hvorfor hun virkede så anderledes: hun så ud, som havde hun noget, han ikke havde: en indsigt i et eller andet, han ikke kendte til.

"Det er timer over kaffetid."

"Jeg har været ude lidt."

"Jeg er ved at dø af tørst."

"Jeg har malet."

"Jeg *er*."

"Er du, min ven," sagde hun indadvendt smilende og skred forbi ham. Hun holdt på en blok, så han, og løb efter hende, vist egentlig for at snuppe den, men han kom til at slå den ud af hånden, så den kurede hen ad gårdspladsen. Hun sprang, åbenbart for hindre ham i at tage den; med blokken klemmt op i armhulen løb hun mod døren. Hun faldt og rejste sig med skrabe knæ. Blokken havde hun ikke sluppet. Hun så på ham, og han anede ikke, hvad hun mon kunne tænke: en eller anden forurettelse flagrer vel gennem hende, ellers stod hun vel næppe der og virkede så mærkelig. Han gik om i haven, hvor han sparkede til det græs, han havde revet sammen; han rasede over altid at have været småtskårne kvinders offer: mødre, koner, døtre og svigerdøtre havde kværnet ham ned i konkurrerende husførelse, havde gennemtrumfet, at deres griller blev lov; han følte sig kværket i familiesammenkomsters dulgte agtpågivenhed. Han bøjede sig forover, så luften bragede ud af bukserne. Nåmen, hvad blev klokken ...?

Han vil helvedes gerne vide, hvad jeg har lavet. Jeg siger ingenting. Han kan få lov til at bede mig, kan han. Men da han forblev umælende udenfor kompromitterede hun en smule.

"Kom lige herind, du ..."

"Du kan komme herud," sagde han, og straks var hun der, med blokken rakt frem. Papiret var oversprøjtet med farveklatter. Herregud, ikke andet.

"Sig mig rent ud, hvad du synes," sagde hun med en stemme, der forekom hende saglig luftig, mens han fandt den nærmest tryglende.

"Er det noget, *du* har lavet?" Hvordan skulle han undgå både at tale usandt og at blive genstand for en scene?

"Nu for en gangs skyld ingen dumme spørgsmål," sagde hun og iagttog hans ansigt.

"Hvorfor er du pludselig begyndt at male igen?"

"Din ærlige mening, sig mig, hvad du synes."

185 ”Ingenting.”

Hun skulle til at gå, men han greb hendes arm.

”Du kunne jo give dig til at male igen, sådan rigtigt, kunne du ikke?”

”Du har ødelagt mig med din evindelige kritiseren.”

”Jamen, jeg har da ikke kritiseret.”

190 ”Du har altid kritiseret mig,” råbte hun, allerede på vej ind.

Hun vendte sig i døråbningen og råbte: ”Hvad forlanger du i øvrigt? Jeg havde ikke en *dråbe* blå. Men det skal du selvfølgelig ikke tage hensyn til.”

Hun lavede en lækker middag. Konversationen var sparsom. På et eller andet tidspunkt spurgte han, hvorfor hun egentlig ikke havde malet i alle de år. Hun vidste ikke, hvad hun
195 skulle svare.